

Forfatter: Dalgas, Ernesto

Titel: Udrag fra Dommedags Bog

Citation: Dalgas, Ernesto: "Dommedags Bog", i Dalgas, Ernesto: *Dommedags Bog*, udg. af Henrik Schovsbo, Det Danske Sprog- og Litteraturselskab, Borgen, 1996, s. 398. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-dalgasdomval-shoot-idm139915686243280/facsimile.pdf> (tilgået 25. april 2024)

Anvendt udgave: Dommedags Bog

- 268 *Herkules' Støtter*: bjergene Kalpe (Gibraltar) og Abylae (Ceuta) ved indgangen til Middelhavet, grænsen for den i oldtiden kendte verden.
- 270 *Fortængsel*: længsel, jf. udtrykket »Skabringens f.«, der er knyttet til Rom. 8,19.
- 271 *Mandarin(er)*: af sanskrit: rådgiver. Europæisk betegnelse for (højere) kin. embedsmand.
- 272 *Tao*: i den kin. religiøse filosofi taoismen (grundlagt ca. 600 f.Kr. af Lao-tse) betegnelse for både den guddommelige livslov og den menneskelige stræben efter at leve efter loven, »vandre ad vejens«. Et vigtigt helligskrift er *Tao-te-King*, genudgivet og efter traditionen nyformuleret af Kung-Fu-Tse (f. 551 f.Kr.) som en verdslig levelære.
- 274 *Kings*: Tao-te-King.
- 275 *Positivist*: se n.t.s. 45. – *Lotus*: åkande, hellig blomst i Indien. – *Siva(s)*: ind. hovedgud med mange forskellige egenskaber. Opfattes bl.a. som meditationens og den religiøse spekulations gud. – *Krishna(s)*: se n.t.s. 77. – *Brahman(er)*: medlem af den ind. præstekaste. – *Brahma(s)*: den højeste gud, skaberguden, verdensselvet. – *Æon*: verdensalder.
- 276 *Atman*: se n.t.s. 94, *Brahmin*. – *Shankara*: ind. religionsfilosof, egl. Cankara (788-828). Den store lærer i vedanta-filosofi, den hinduistiske udvikling af de ældste religiøse traditioner. Forenede i sin tænking flere retninger, bl.a. søgte han at forsonе buddhismen med andre indiske traditioner. Talrige bøger om vedanta-filosofi og tekster med C.s kommentarer udkom på eng. og ty. i slutningen af 19. årh. – *Pythagoras*: se n.t.s. 177. – *Mahabrahma*: ind. den store Brahma.
- 278 *Som Saltet (...)* *Smag*: alm. billede i ind. religiøse tekster, f.eks. i *Chandogyasopanisad*, 11, om forholdet mellem det store og det lille selv, Brahman og Atman.
- 279 *Jærtegn*: se n.t.s. 30.
- 280 *Sukhavati*: lykkens land, yderst mod vest.
- 282 *Kvindskabens Frugt*: 1. Mos. 3,3ff. – *Passionsblomst(er)*: egl. lidelsesblomst, planten passiflora. – *Livets Træ*: 1. Mos. 2,9. – *Maya*: ind. illusion. Da flere ind. traditioner, bl.a. vedanta, anser verden for illusorisk, opretholdt og skabt som et blendværk, kan M. opfattes som en (kvindelig) skabergud. I legenden om Buddha (se n.t.s. 286) er navnet på Buddhas menneskelige moder dronning M. – *Kybele*, *Magna Mater*: K. kvindelig (natur)guddom fra Frygien i Lilleasien, der fik stor udbredelse i romerriget under navnet Magna Mater, lat. Den store Moder, se n.t.s. 64, *Isis*.
- 284 *Sanchiana*: samme ord som Shankara (se n.t.s. 276). Omkring denne